

uitdrukkelijk vermeld, dat de zonen het ambacht van den vader moesten kiezen en dat geen wapensmid een ander vak, zelfs geen landbouw als nevenberoep, mag uitoefenen.

Zoo beschikte het praktische Rome over een stam van geoefende metaalbewerkers, in wier familie het ambacht erfelijk was en erfelijk moest blijven. Daarom is het niet verwonderlijk, dat de vondst van Nydam niet alleen blijft staan, want ook elders gevonden Romeinsche wapens zijn op deze gekompliceerde wijze saamgesmeed.

Na het verval van het Romeinsche rijk verdween wel de straffe, militaire organisatie, doch in de wingewesten kon de verkregen, technische kennis niet geheel en al verdwijnen. Zelfs het overwonnen Rome bleef op technisch gebied veelal heerschend in het nu overwinnend gebied, het geestelijksterke Rome deed ook na het smadelijk verdwijnen der legioenen zijn sterken invloed gevoelen, ditmaal ten voordeele der vroeger gesmade barbaren.

Dit kon te dieper doordringen, omdat — kan het eigenlijk anders — ook onder de vrij van Rome gebleven stammen de bewerking van het inheemsche ijzererts zekere hoogte bereikt had. In de graven van de Hallstadt-periode zijn lanspunten gevonden, die door hun structuur duidelijk het type van gemengd smeedwerk vertoonden en wier kwaliteit zoo bijzonder was, dat snijproeven met best, Engelsch staal nauwelijks sporen nalieten.

Neem als bewijs voor de Germanen de vereering voor Thor als dondergod met den befaamden, ijzeren hamer, de sagen van Wieland, den mystischen wapensmid, wiens zwaarden wonderen verrichten konden

Museumgetuigenissen in den vorm van opgegraven stukken ontbreken weliswaar, maar dat toch ook in Europa een metaalkunst van bijzondere waarde bestaan moet hebben bewijst een brief van Theodorich, den machtigen vorst der Oostgothen. Hij bedankt den koning der Vandalen, Thrasamoend voor een gezonden zwaard:

„Uwe broederlijke liefde heeft mij zwaarden en wapens gezonden, welks ijzer kostbaarder dan goud is. Hun gepolijste kling glanst zoozeer, dat deze als een spiegel de trekken van het gelaat weerkaatst en deze spiegels zijn van boven tot beneden zoo gelijkmatig, dat men niet bemerkt, dat zij uit strookjes saamgesteld zijn, *) meent dat zij uit een gietoven saamgevloeid zijn. In het middelste deel verschijnen détails als zich wringende wormen en er vertoonen zich zooveel schakeeringen, dat men meent, het metaal is met allerlei kleuren doorweven.”

Hier is duidelijk sprake van een gemengd smeedwerk, een zoogen. „wurmbuntes” zwaard. Typisch is in de bovengenoemde beschrijving, dat niet de duurzaamheid van het zwaard, alleen de schoonheid der metaalbewerking geprezen wordt.

Elders ontstonden mythen als die van het Rolandzwaard, dat wonderen

*) Ik cursiveer.